

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของสังคม

Problematic Behavior of Society

ปัญจนานู วรวัฒน์ชัย*
Panjanat Vorawattanachai*

รับบทความ: 16 ตุลาคม 2563 / แก้ไขบทความ: 17 พฤศจิกายน 2563 / ตอรับการตีพิมพ์ 30 พฤศจิกายน 2563

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์สังคมและวัฒนธรรมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนับวันยิ่งทวีความวิกฤติและ รากเหง้าของวัฒนธรรมถูกทำลายจนส่งผลกระทบต่อชีวิตของคนในสังคม ตลอดจนความเป็นอยู่ของผู้คนก็พบว่าไม่มี ความปลอดภัยมากขึ้น ในส่วนพฤติกรรมของผู้คนก็พบว่ามีความเบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานที่เคยยึดถือปฏิบัติ และมีค่านิยมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดเรื่องหนึ่งย่อมมีผลไปถึงสิ่งอื่น ๆ ด้วย บางเรื่องการเปลี่ยนแปลงช้า ๆ บางเรื่องเป็นไปอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลต่อสังคมทำให้เกิด ปัญหาสังคมเป็นวงกว้างที่ทำให้ต้องแก้ไขอย่างเป็นกระบวนการ พฤติกรรมที่เป็นปัญหามีหลากหลายลักษณะ ล้วนแล้วเกิดจากตัวตัวบุคคล ครอบครัว สังคมและสภาพแวดล้อม ส่งผลให้ลักษณะทางอารมณ์รุนแรง อาจเกิด พฤติกรรมก่อวินาศกรรม อยู่ไม่นิ่ง พฤติกรรมหลายอย่างที่มองเห็นไม่ชัดเจน ต้องใช้เวลาในการสังเกต อาจจะเป็น พฤติกรรมที่เป็นปัญหา แต่พฤติกรรมบางอย่างที่ดูเหมือนเป็นปัญหา ก็อาจจะไม่ใช่พฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่ แท้จริง การศึกษาพฤติกรรมที่เป็นปัญหานับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาบุคลิกภาพของบุคคลเพราะทำให้เรา เข้าใจการกระทำของบุคคลยิ่งขึ้น

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของสังคม

ความหมายพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของสังคม

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ (2532, น.177) ให้ความหมายไว้ว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสังคมหมายถึงสภาพ หรือสถานการณ์ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อคนจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นคนจำนวนมากพอที่จะมีความเห็นว่าไม่อาจ ทนอยู่ในสภาพเช่นนั้นต่อไปได้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขสภาพสังคมดังกล่าวร่วมกันเช่นในกรณีที่สังคม มีแต่การข่มขืนแล้วฆ่าปล้นจี้ชิงทรัพย์กันอยู่ประจำคนส่วนใหญ่ไม่สามารถทนอยู่ในสภาพเช่นนี้ได้ตลอดไปต้อง หาทางแก้ปัญหานั้นให้หมดไปรวมทั้งหาแนวทางในการป้องกันปัญหานั้น ๆ ไม่ให้เกิดขึ้นอีก

* สาขาวิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

* Education Program in Psychology and Guidance Bansomdejchaopaya Rajabhat University

ทัศนีย์ ทองสว่าง (2537, น.229) ให้ความหมายไว้ว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาสังคมหมายถึงภาวะใดๆ ในสังคมที่คนจำนวนมากถือว่าเป็นสิ่งผิดปกติไม่พึงปรารถนาและรู้สึกไม่สบายใจและต้องการให้มีการแก้ไขให้ กลับคืนสู่สภาวะปกติเช่นปัญหาอาชญากรรมปัญหาทุจริตในวงราชการปัญหาเสพติด เป็นต้น

นิภา มนตรีพงษ์ (2545, น.5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสังคมเป็นพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากพฤติกรรมปกติธรรมดา ซึ่งบุคคลที่มีพฤติกรรมที่มีปัญหา อาจจะแสดงออกในรูปลักษณะต่างๆ หลายๆ อย่าง เช่น ทางด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพต่างๆ ไป อันเป็นผลทำให้บุคคลไม่สามารถปรับตัวในสังคมได้เป็นอย่างดี

สุพัตรา สุภาพ (2546, น.2) ได้ให้ความหมายไว้ว่าปัญหาสังคมเป็นสภาวะการณ์ที่กระทบกระเทือนต่อบุคคลจำนวนหนึ่งซึ่งมากพอสมควรและมีความรู้สึกที่ควรจะต้องแก้ไขในรูปแบบการกระทำร่วมกันเพื่อให้ปัญหานั้น บรรเทาเบาบางลงหรือให้ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ เป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากพฤติกรรมที่ปกติ เป็นลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนกว่าพฤติกรรมปกติ การเรียนรู้ที่ดี การคิดที่ดี ทศนคติ อารมณ์ที่ดีรวมทั้งลักษณะอื่นๆ ก็ดี บุคคลที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจะแสดงออกมาในลักษณะที่ผิดปกติและสามารถสังเกตได้อย่างชัดเจน

สาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาหลายอย่างมักมีจุดเริ่มมาตั้งแต่ในวัยทารกและวัยเด็กพฤติกรรมนั้นก็จะสืบเนื่องต่อไปจนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่พฤติกรรมที่เป็นปัญหามิฉะนั้น (ปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น, 2556, ออนไลน์)

1. เกิดจากปัญหาทางร่างกายสภาพร่างกายที่ผิดปกติ ความพิการทางร่างกายมีสาเหตุทำให้บุคคลเกิดความเครียด เกิดความละอายใจในปมด้อยของตนเอง ยิ่งคิดมากยิ่งกังวลมากจะแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่มีปัญหา

2. เกิดจากปัญหาทางสติปัญญาปัญหาทางสติปัญญานั้นว่าเป็นปัญหาอันยิ่งใหญ่ของมนุษย์อีกปัญหาหนึ่ง บุคคลที่มีสติปัญญามักจะแสดงออกไปในทางที่ติงามถูกต้อง สามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว ได้รับความรู้ความเข้าใจได้ง่าย ส่วนบุคคลที่สติปัญญาไม่ดีจะขาดความเชื่อมั่นในตนเองกลายเป็นปมด้อย เด็กที่มีปัญหาทางสติปัญญาจำนวนไม่น้อยจะแสดงพฤติกรรมของตนออกมาในลักษณะที่จะเรียกร้องความสนใจจากบุคคลอื่น กลายเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

3. เกิดจากปัญหาทางอารมณ์อันเป็นปัญหาที่สำคัญของมนุษย์ บุคคลที่มีอารมณ์รุนแรงไม่สามารถที่จะระงับและข่มอารมณ์ของตนเองได้ดี มักสร้างพฤติกรรมผิดปกติ เช่น การก้าวร้าวดูดน อันเป็นปัญหาทั้งของตนเองและของผู้อื่น อารมณ์มักจะเป็นสาเหตุสำคัญสาเหตุหนึ่ง ที่สร้างปัญหาให้กับมนุษย์อยู่ตลอดเวลา อารมณ์กลัว อารมณ์โกรธ อารมณ์วิตกกังวล อารมณ์ริษยา ล้วนแล้วแต่จะนำมาซึ่งพฤติกรรมผิดปกติทั้งสิ้น

4. เกิดจากปัญหาทางครอบครัวครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกในชีวิตมนุษย์ ครอบครัวที่ดีปราศจากปัญหาบิดามารดาอยู่ร่วมกันอย่างดี สมาชิกในครอบครัวมีความสามัคคีปรองดองกันจะนำมาซึ่งความสงบสุข เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหามักจะมีปัญหาวิตกกังวลคับข้องใจอยู่ตลอดเวลา ผู้ใหญ่ที่อยู่ในครอบครัวที่มี

ปัญหาที่จะมีความหุดหู่ใจเกิดความคับข้องใจไม่เป็นอันทำงาน ผู้ใหญ่จำนวนไม่น้อยที่มีปัญหาทางด้านครอบครัวเกิดความไม่สงบสุข

5. เกิดจากปัญหาทางสังคม สังคมนับว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตมนุษย์ที่จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขย่อมหมายถึงความสามารถในการปรับตัวของมนุษย์ บุคคลที่สามารถปรับตัวได้ทำให้ใจให้ยอมรับกับสภาพสังคมที่ตนเองเป็นอยู่จะเกิดความสุขกายสบายใจปราศจากปัญหาใดๆ การที่บุคคลไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม หรือเกิดจากตนเองไม่สามารถจะทนอยู่กับสภาพสังคมรอบตัวที่มีแต่การแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นซึ่งกันและกันเอาไรต์เอาเปรียบกันขาดคุณธรรม การได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง อาจมีผลทำให้บุคคลไม่สามารถที่จะอยู่ในสังคมได้ หลบหนีออกจากสังคม หรือมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม กลายเป็นนักเลงอันธพาล หรือมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาแบบอื่น เป็นต้น ฉะนั้นสังคมจึงนับว่าเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้มนุษย์เกิดพฤติกรรมที่ผิดปกติได้ตลอดเวลา

6. เกิดจากปัญหาสื่อมวลชน นับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการแสดงออกเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิดีโอ ทั้งทางตรงและทางอ้อม พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของมนุษย์จำนวนไม่น้อยเลียนแบบมาจากสื่อมวลชน การแพร่ภาพเสียงในด้านฟุ่มเฟือยหรูหรา ลักษณะยั่วยุคมารมณ การแสดงฆาตกรรมโหดของอาชญากร ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นตัวอย่างชี้แนะให้เยาวชนประพฤติปฏิบัติตาม ในปัจจุบันสื่อมวลชนนับว่ามีความสำคัญต่อการเสริมสร้างพฤติกรรมอันดีงามของบุคคลในกลุ่มหรือในสังคมอย่างมาก การแพร่ภาพหรือการให้ข่าวสารที่ผิดๆ จะเป็นการก่อพฤติกรรมที่มีปัญหาเกิดขึ้นได้

7. เกิดจากตนเองพฤติกรรมที่เป็นปัญหาบางอย่างมีสาเหตุมาจากตนเอง คุณสมบัติส่วนตัว การได้รับการฝึกอบรมมาตั้งแต่แรกเกิด มีผลกระทบต่อพฤติกรรมโดยตรง บุคคลย่อมมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง บางคนใจดี อารมณ์เยือกเย็น บางคนใจร้อน โมโหร้าย บางคนกล้าหาญ บางคนอ่อนแอ บางคนเข้มแข็ง เด็ดเดี่ยว บางคนขี้ลาด บางคนขยัน บางคนเกียจคร้าน บางคนขาดความสนใจ บางคนฉลาด บางคนโง่เขลา บางคนใจคอโหดร้าย บางคนมีเมตตาสงสาร บางคนสะอาด บางคนสกปรก เป็นต้น

จากลักษณะบางอย่างที่ไม่เหมือนกันทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะที่แตกต่างกัน การที่บุคคลมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหามักมีสาเหตุมาจากคุณสมบัติส่วนตัวที่จะผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ผิดปกติ

การสังเกตพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสามารถสังเกตได้อย่างชัดเจน แบ่งออกเป็น 6 อย่าง คือ (ระบบจิตและพฤติกรรม, 2556, ออนไลน์)

1. พฤติกรรมที่เกิดจากความผิดปกติทางสมอง พฤติกรรมของบุคคลที่ผิดปกติจากระดับปกติ หรือเกณฑ์ปกติทางด้านสติปัญญาสูงขึ้น แสดงถึงควมมีระดับสติปัญญาสูง ส่วนบุคคลที่มีพฤติกรรมไปในลักษณะที่ต่ำกว่าทางด้านสติปัญญา ก็ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นมีระดับสติปัญญาต่ำกว่าความผิดปกติทางสมอง ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนโดยตรง การแสดงออกทางด้านพฤติกรรมที่ตอบโต้กับสิ่งเร้าของบุคคลที่มีความผิดปกติทางสมองจะออกไปในลักษณะที่ผิดปกติจะแสดงพฤติกรรมอยู่ในขีดจำกัดทางด้านสติปัญญาซึ่งบุคคล

ที่บกพร่องทางสติปัญญา ก็จะมีบกพร่องทางด้านการพัฒนาการเกือบทุกๆ ด้าน บุคคลที่มีพฤติกรรมผิดปกติอันมีสาเหตุมาจากความพิการทางด้านสมองจะเป็นพฤติกรรมที่แก้ไขให้เป็นปกติได้ยาก

2. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกิดจากความผิดปกติของประสาทสัมผัส บุคคลที่มีระบบประสาทสัมผัสอันเป็นความผิดปกติซึ่งเกี่ยวกับความพิการด้านร่างกาย เช่น ระบบประสาทตาบกพร่อง ตาบอด ตาใส สายตาสั้น สายตายาว หูหนวก หูตึง ขาดความรู้สึกเกี่ยวกับการรับรู้ทางด้านกลิ่น รส รวมทั้งขาดความรู้สึกทางด้านความเจ็บปวดหรือการสัมผัส บุคคลที่มีความผิดปกติทางประสาทสัมผัสที่แตกต่างกัน จะแสดงออกทางพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ความบกพร่องต่างๆ เหล่านี้ จะเป็นผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างจากคนปกติ บางคนที่ไม่สามารถกระทำได้ดีเท่ากับคนปกติ อาจจะมีพฤติกรรมเกี่ยวกับอารมณ์ในลักษณะรุนแรง อันมีสาเหตุมาจากไม่สามารถกระทำทุกสิ่งทุกอย่างได้ตามความปรารถนาของตนเอง

3. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกิดจากความผิดปกติทางกล้ามเนื้อ ความผิดปกติดังกล่าวรวมถึงความพิการทางด้านร่างกาย ลำตัว แขนขา ปากแหว่ง จมูกโหว่ พิการทางกล้ามเนื้อ พิการทางด้านกระดูก เป็นโรคลมบ้าหมู บุคคลประเภทนี้จะมีพฤติกรรมที่ผิดปกติ จะมีปัญหาเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางด้านร่างกาย เช่น การเดิน การพูด บุคคลที่ผิดปกติทางด้านนี้จะมีความรู้สึกเป็นปมด้อย โดยเฉพาะความผิดปกติทางด้านร่างกาย นอกจากพฤติกรรมที่ผิดปกติอันมีสาเหตุมาจากความพิการแล้ว ยังมีผลทำให้อารมณ์ของบุคคลนั้นแปรปรวนตลอดเวลา ซึ่งนับว่าทำให้พฤติกรรมต่างๆ ออกมาในลักษณะที่เป็นปัญหามากยิ่งขึ้น

4. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจและอารมณ์โดยตรง บุคคลที่มีอาการผิดปกติทางด้านโรคจิตโรคประสาท ซึ่งมีพื้นฐานจากปัญหาความขัดแย้ง ความคับข้องใจ การเก็บกด ความหวาดระแวง ความวิตกกังวล บุคคลดังกล่าวเกิดปัญหากับความรู้สึกต่างๆ มากกว่าบุคคลธรรมดา เมื่อเกิดความรู้สึกมาก ๆ จะแสดงพฤติกรรมออกมา กลายเป็นบุคคลที่มีอารมณ์รุนแรง สภาพจิตวิปริต อันก่อให้เกิดการกระเทือนต่อการปรับตัว ซึ่งส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับบุคลิกภาพของบุคคลเหล่านั้น

5. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกิดจากความผิดปกติทางด้านสังคม บุคคลที่มีพฤติกรรมต่าง ๆ ออกไปในลักษณะที่สังคมไม่ยอมรับหรือเป็นปัญหาอันยิ่งใหญ่ของสังคมนั้นจะเป็นผู้ที่ชอบฝ่าฝืนกฎและระเบียบของสังคม มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากที่สังคมวางไว้ เช่น การประพฤติตนเป็นอันธพาล โจรกรรม อาชญากร ดิตยาเสพติด เป็นต้น การที่บุคคลไม่สามารถปรับตัวได้จะกลายเป็นปัญหาต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลผู้นั้น การที่เขาเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมไปในทิศทางตรงกันข้ามกับที่สังคมวางไว้ จะกลายเป็นปัญหาใหญ่ที่สังคมจะต้องแบกภาระ

6. พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกิดจากวัย บุคคลที่เข้าสู่วัยรุ่นมักจะมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทางด้านสังคม ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งผลของการเปลี่ยนแปลงทำให้วัยรุ่นมีลักษณะบางอย่างที่ไม่เหมือนเดิม การแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยกลายมาเป็นปัญหาของสังคม ซึ่งรวมทั้งปัญหาใหญ่และปัญหาเล็ก

สรุปได้ว่า จากการสังเกตพฤติกรรมที่เป็นปัญหามีหลายด้านทั้งที่เกิดจากสภาพร่างกายของบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบข้างเป็นตัวชักนำซึ่งจะเป็นปัญหาที่สำคัญต่อบุคคลในการแก้ไขให้สามารถปรับตัวอยู่ในกลุ่มสังคมได้อย่างปกติสุข

ประเภทของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา

พฤติกรรมที่เป็นปัญหามีหลายลักษณะด้วยกันในที่นี้ขอนำเสนอ 4 ประเภทของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดังนี้

1. พฤติกรรมการติดยาเสพติดของวัยรุ่น

จากการศึกษาของพรเทพ ศิริวนารังสรรค์ และคนอื่นๆ (2547, น.2) กล่าวว่า การใช้สารเสพติด (Substance Use) คือการที่บุคคลใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทที่ไม่ได้อยู่ในความควบคุมของแพทย์ เพื่อวัตถุประสงค์ให้ได้มาซึ่งความเคลิบเคลิ้ม ความพึงพอใจ และพบว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อนำไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ แต่จากสภาพครอบครัวปัจจุบัน อาจกล่าวได้ปัญหาเยาวชนในทุกวันนี้มีทั้งปัญหาใหม่ ปัญหาเก่าที่มีความซ้ำซ้อนก่อตัวเป็นวิกฤตของสังคม จากการสำรวจเพื่อประมาณการจำนวนเยาวชนไทยทั่วประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2551, ออนไลน์) พบว่า มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นโดยร้อยละ 58.78 และแนวโน้มการกระทำความผิดของเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติดสูงขึ้น ที่สำคัญประเภทของยาเสพติดที่พบมากอันดับแรกคือ**ยาบ้า**

ยาบ้าเป็นสารเสพติดชนิดกระตุ้นประสาทเมื่อเสพยาผู้เสพยาจะรู้สึกสดชื่น ตื่นตัว กระปรี้กระเปร่าสบายใจ ชีพจรเร็ว พุดคุยเก่ง รู้สึกพอใจในการใช้ยาเมื่อยาหมดฤทธิ์ จึงพอใจที่จะเสพยาใหม่ ทำให้เกิดการเสพติด การแพร่ระบาดของยาบ้า เป็นไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนวัยรุ่น (ธงชัย อุ่นเอกลาภ, 2546, น.5-7) ปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขเนื่องจากมีผลกระทบต่อทุกคนในสังคมโดยรวมซึ่งการจัดการกับปัญหาอันดับแรกก็คือการทำความเข้าใจกับเรื่องราวปรากฏการณ์ของยาบ้า ดังนี้ (United Nations Office on Drugs and Crime, 2008, p.123)

1. ลักษณะของผู้เสพยาเสพติด ร้อยละ 64.71 อายุระหว่าง 19-21 ปี ระยะเวลาการเสพยาบ้าที่พบว่าร้อยละ 82.35 เสพยาบ้ามานาน 1-5 ปี และตามระดับการศึกษา ที่พบว่าร้อยละ 76.47 กำลังศึกษาอยู่ระดับปวส. ร่วมกับลักษณะการเลี้ยงดูที่พบว่าส่วนใหญ่ถูกเลี้ยงดูในลักษณะของการตามใจให้อิสระเมื่อพ้นจากระดับชั้นมัธยมศึกษาพฤติกรรมการเสพยาบ้าจึงดำเนินไปอย่างอิสระต่อเนื่องเพิ่มปริมาณและความถี่ในการเสพยาบ้าตามกลไกของการติดยา

2. บริบทของครอบครัว

2.1 ลักษณะครอบครัวที่ส่วนใหญ่พบว่าเป็นครอบครัวแตกแยก มีการหย่าร้างที่ทำให้วัยรุ่นมีผู้ปกครองเพียงคนเดียวนั้นก็มีความสัมพันธ์การความเสี่ยงของยาเสพติดโดยเฉพาะในกลุ่มของวัยรุ่นเพศชาย

2.2 ลักษณะสัมพันธภาพ ส่วนใหญ่ผู้เสพยาบ้ามีสัมพันธภาพกับครอบครัวแบบห่างเหิน เนื่องจากการประกอบอาชีพของครอบครัวทุกครอบครัวที่มีลักษณะของการใช้แรงงาน และเวลาในการประกอบอาชีพ ร่วมกับธรรมชาติของวัยที่มีอารมณ์หุนหันพลันแล่น จึงนำมาสู่ปัญหาความขัดแย้งกับครอบครัว

2.3 ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวในวัยเด็กตามใจให้อิสระเมื่อเริ่มโตเป็นวัยรุ่นแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่าง ๆ ครอบครัวเริ่มดูแลน้อยลงและให้อิสระเพิ่มขึ้นตามความต้องการของวัย การเลี้ยงดูแบบเข้มงวดลดลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้นถึงวัยรุ่นตอนกลาง

3. กลุ่มเพื่อน เพื่อนจะมีอยู่ทั้งในสถานที่ศึกษาและชุมชนที่พักอาศัยโดยส่วนใหญ่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น ดมกาว หนีเรียน ทะเลาะวิวาทเสพยาบ้า เป็นต้น

4. ความอยากรู้ อยากลอง ได้แก่ การอยู่ใกล้ชิดกับเพื่อนที่เสพยาบ้าได้เห็นการเสพยาบ้า การถูกชักชวน ร่วมกับความอยากรู้ อยากลองเป็นตัวขับเคลื่อนให้เสพยาบ้าและมีความเชื่อเกี่ยวกับการเสพยาบ้าว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาของวัยรุ่น กลุ่มผู้สำรวจร้อยละ 90 มีมุมมองต่อการใช้ยาในกลุ่มวัยรุ่นว่าเป็นเรื่องปกติ

5. วิถีชีวิตเมื่อเป็นผู้เสพยาบ้าส่วนใหญ่เกือบทุกคนใช้ชีวิตเปลี่ยนไปจากเดิม ใช้เวลาอยู่กับเพื่อน แยกตัวจากครอบครัว ไม่สนใจเรียนและมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ เช่น โกหก ลักขโมย

การดูแลบำบัดรักษาวัยรุ่นผู้เสพยาบ้า

วิถีชีวิตเมื่อเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติด ผู้ให้ข้อมูลเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพของผู้ติดยาเสพติดต้องมาด้วยความสมัครใจ ภายใต้เงื่อนไขของสถานศึกษา หรือของครอบครัว เนื่องจากเป็นมาตรการทางสังคม (Social Control) ของสถานศึกษา และการแสดงออกผู้ปกครองให้รับรู้ว่าจะเสียใจและการให้ออกาสปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พรณพิมล หล่อตระกูล (2554, ออนไลน์) ได้กล่าวถึงแนวทางการแก้ไขปัญหายูวรุณกับยาเสพติด โดยหาทางป้องกันหรือลดความเสี่ยงลง และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็ก ด้วยวิธีการคือ

1. “สร้างเป้าหมายในชีวิต” ให้กับวัยรุ่นการมีเป้าหมายในชีวิตเป็นเรื่องสำคัญ การค้นพบสิ่งทีตนเองต้องการ และมีความหวัง สร้างความเชื่อมั่นทีจะไปให้ถึงจุดหมายด้วยความมุ่งมั่นในเป้าหมายจะทำให้เด็กตั้งใจ ยึดมั่นในความสำเร็จมากกว่าใช้เวลากับสิ่งทียั่วยุ

2. “สร้างบุคลิกภาพมั่นคง” เป็นผลมาจากการเติบโตในสภาพแวดล้อมทีเด็กมีความเชื่อมั่นในคนรอบข้าง โดยเฉพาะคนทีเป็นพ่อและแม่ เชื่อมั่นว่าพ่อแม่สามารถให้คำแนะนำ ความเข้าใจ สามารถพูดคุยปรึกษาปัญหาทีพ่อแม่ได้

3. “สถาบันครอบครัว” สร้างสัมพันธ์ภาพในครอบครัว สร้างความรัก ความอบอุ่นในบ้าน สมาชิกอยากกลับมาบ้านและเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว สายสัมพันธ์ทีต่อกันของสมาชิกในครอบครัวส่งผลให้เด็กค่านึงว่าสิ่งทีตนกระทำจะเกิดผลอย่างไรกัครอบครัวและตนเองด้วย

นอกจากนั้นการให้การศึกษาข่าวสารความรู้และข้อมูลในเรื่องของยาเสพติดอย่างถูกต้องโดยวิธีการต่างๆไปสู่วิวชนเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้หันไปใช้ยาเสพติดเป็นทางออกเมื่อประสบปัญหาทีตนเองและครอบครัวและในขณะเดียวกันก็ดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของตัวารวมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมมิให้มีส่วนผลักดันให้ไปใช้ยาเสพติดควบคู่กันไปด้วยจากการบำบัดรักษาวิวชนส่วนใหญ่เว้นระยะการเสพยาได้ไม่เกิน 2 เดือน แล้วกลับไปเสพยาบ้าซ้ำนั้น อธิบายได้จากความสามารถในการควบคุมตนเองตามสภาพของสมองจากการเสพยาบ้าร่วมกัการพัฒนาการของสมองส่วนหน้า ทียังเจริญเติบโตไม่สมบูรณ์และการดูแลต่อเนื่องจากครอบครัวทียังคงมีสัมพันธ์ภาพทีห่างเหิน และการเลี้ยงดูทีไม่ถูกปรับให้เอื้อต่อการช่วยเหลือวิวชน แต่ผู้ทีหยุดเสพยาได้ส่วนใหญ่ระบุว่าร้อยละ 88 ของสังคมและสัมพันธ์ภาพในครอบครัวทำให้ดีขึ้นหลังการบำบัดรักษา

2. พฤติกรรมการติดเกมของเด็ก

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นควบคู่กับการพัฒนาสังคมปัจจุบัน ถือเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้เยาวชนเข้าถึงเกมและอินเทอร์เน็ตได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งบนโทรศัพท์มือถือ ทำให้เกิดพฤติกรรมการติดเกมของเด็กขึ้นจนก่อปัญหาการเรียนและชีวิตประจำวันส่วนตัวจากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการติดเกมมีลักษณะคล้ายกับพฤติกรรมของผู้ป่วยติดสารเสพติด และผู้ป่วยติดการพนัน คือ มีความพึงพอใจเมื่อได้รับชัยชนะในการเล่นและต้องการเอาชนะเพิ่มขึ้นอีกจึงรู้สึกพึงพอใจเท่าเดิมและมักใช้เวลาในการเล่นนานจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ มีความคิดหมกมุ่นกับเกมคอมพิวเตอร์อย่างมากและมีความต้องการเล่นเกมตลอดเวลา

สาเหตุของการติดเกม

ได้มีผู้กล่าวถึงพฤติกรรมการติดเกมของวัยรุ่นไว้ดังเช่น เฟอร์ริส (Ferris , 2003, p.1)

ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการติดเกม สามารถอธิบายตามแนวคิดต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดทางด้านจิตใจ และบุคลิกภาพ (Psychodynamic and Personality Explanation) แนวคิดนี้อธิบายว่าพฤติกรรมติดต่าง ๆ เป็นผลมาจากบุคคลได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจในวัยเด็กตอนต้น หรือสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคลซึ่งได้รับการถ่ายทอดแนวโน้มของความเครียด (Disthesis Predisposec – Stress Model) ทางกรรมพันธุ์ปัจจัยเหล่านี้สามารถทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่การติดสิ่งต่างๆ

2. แนวคิดทางด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socialcultural Explanation) แนวคิดนี้อธิบายว่าพฤติกรรมการติดต่าง ๆ จะแตกต่างกันไปตามปัจจัยทางสังคม และวัฒนธรรม ในเรื่องเพศ อายุ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ ศาสนา และภูมิประเทศ

3. แนวคิดทางด้านพฤติกรรม (Behavior Explanation) แนวคิดนี้มีรากฐานมาจากการศึกษาของ สกินเนอร์ (Skinner) กล่าวว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมซ้ำหากเรียนรู้ว่าทำแล้วได้รางวัล หรือ แรงเสริมตอบแทน การติดเกมคอมพิวเตอร์อธิบายได้ดังนี้ คือ เด็กที่มีความอยุ่ กลัว และไม่กล้าสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่น ผลที่ตามมา คือ มีความวิตกกังวล และแยกตัวมากขึ้น และเมื่อโตมากขึ้นจะมีความเครียด เมื่อทำพฤติกรรมใดแล้วสามารถลดความเครียดได้ ก็จะทำอีกเหมือนการเสริมทางบวก เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงความจริงได้ เช่น การใช้เกมคอมพิวเตอร์

4. แนวคิดทางด้านชีวภาพ (Biomedical Explanation) แนวคิดนี้เน้นปัจจัยทางกรรมพันธุ์ และสิ่งถ่ายทอดมาตั้งแต่กำเนิด โคลโมโซม ความสมดุลของสารสื่อประสาทในสมอง หรือฮอร์โมนต่าง ๆ ที่จำเป็นที่ทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของสมอง และส่วนอื่น ๆ ของระบบประสาท ซึ่งอาจไวต่อการติดสารต่าง ๆ ซึ่งการติดเกมคอมพิวเตอร์ก็เกิดจากเหตุนี้ได้เช่นกัน

ความคิดเห็นนี้สอดคล้องกับบอดัม เพชรสังหาร (2550, ออนไลน์) ว่า การติดเกมของวัยรุ่นที่สัมพันธ์กับสมองนั้นถือว่าเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง คนเราจะมีสมองส่วนคิด กับ สมองส่วนอยากจะถูกควบคุมโดยสมองส่วนคิด แต่การเล่นจะไปกระตุ้นสมองส่วนอยากอยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดความปิติ สนุกสนานตื่นเต้น จึงเพิ่มความถี่ในการเล่นยิ่งขึ้น

วิธีป้องกันเด็กติดเกม

เมื่อสมาชิกในครอบครัวมีการเล่นเกมมากเกินไปหรือมีพฤติกรรมติดเกมย่อมส่งผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินชีวิตส่วนตนแย่งและส่งผลกระทบท่อสัมพันธ์ภาพในครอบครัวเกิดปัญหาความขัดแย้งภายในครอบครัวทำให้สมาชิกในครอบครัวเกิดความไม่สบายใจ สุปรียา ต้นสกุล (2545, น.71) กล่าวว่าควรคิดหาแนวทางควบคุมไม่ให้เด็กเล่นเกมคอมพิวเตอร์จนไม่ทำสิ่งอื่น ๆ คือ หาแนวทางการควบคุมแก้ไขพฤติกรรมติดเกมคอมพิวเตอร์ด้วยการที่พ่อแม่ต้องเข้าใจลูกสร้างวินัยวางกฎระเบียบที่ชัดเจนในการเล่นคอมพิวเตอร์ของลูกเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกและทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันซึ่งทุกคนต้องรู้หน้าที่ของครอบครัวที่ต้องปฏิบัตินอกจากนี้ต้องมีการจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะกับการที่จะควบคุมการเล่นของเด็กได้ ทั้งนี้การให้รางวัลเพื่อเป็นแรงจูงใจในการปรับลดพฤติกรรมการเล่นเกมน่าจะเป็นสิ่งที่ดีกว่าการลงโทษหรือดุ ต่ำสุดคล้องกับชาญวิทย์ พรนพดล (2547, น.4) ให้แนวความคิดการป้องกันเด็กติดเกมว่า ครอบครัวควรกำหนดวันและเวลาในการเล่นของเด็กก่อนอนุญาตให้เด็กซื้อเกม ไม่ให้เด็กนำเกมไปไว้ในห้องนอนอย่างเด็ดขาด ให้คำชมแก่เด็กเมื่อเด็กสามารถรักษาเวลาการเล่น ควบคุมตัวเองไม่ให้เล่นเลยเวลาที่กำหนดได้ กำหนดบทลงโทษหากเด็กไม่รักษากฎกติกาส่งเสริม จัดทำกิจกรรมที่สนุกสนานอย่างอื่น ที่สนุกพอๆหรือมากกว่าการเล่น ให้เด็กทำ หรือมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันในครอบครัวสอนให้เด็กรู้จักการแบ่งเวลา รู้จักใช้เวลาอย่างเหมาะสม

3. พฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมของวัยรุ่น

พฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมของวัยรุ่นอาจเริ่มจากการเข้าถึงสื่อลามกและสื่อลามกทางเพศต่าง ๆ อย่างรวดเร็วและอาการหมกมุ่นทางเพศที่เริ่มเข้ามาในช่วงวัยเด็กภาวะ “ใจแตก” และการเริ่มความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามค่อนข้างเร็วในช่วงวัยรุ่นตอนต้นตามด้วยการเริ่มประสบการณ์ทางเพศและการเริ่มความสัมพันธ์แบบฉาบฉวยในช่วงวัยรุ่นตอนกลางหรือราวช่วงมัธยมปลายจบด้วยการลองหาคู่อยู่ด้วยกันแบบไม่ผูกมัดในช่วงวัยอุดมศึกษาที่อาจจบด้วยภาวะ “ท้องแท้งทิ้ง” และอาการ “รักไม่เป็น” ทำให้ชีวิตคู่ล้มเหลว ชำซากพัชรินทร์ ดวงแก้ว (2549, น.6-7) กล่าวว่า พฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมเป็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ การตั้งครรภ์ การติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์ ประกอบด้วยการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การบริโภคสิ่งกระตุ้นทางเพศ และเที่ยวสถานเริงรมย์ การมีเพศสัมพันธ์

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งร่างกายจิตใจ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางเพศวัยรุ่นจะเริ่มให้ความสนใจต่อเพศตรงข้ามเริ่มมีความรู้สึกทางเพศประกอบกับเป็นวัยที่อยากรู้อยากลองมีการแสดงออกทางอารมณ์ที่รุนแรงและอาจยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนักในเรื่องเพศรวมทั้งสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่มีปัจจัยและสถานการณ์ที่ยั่วยุชักนำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้ง่ายและอาจนำมาซึ่งการมีเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจที่จะทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมามากมายไม่ว่าจะเป็นโรคเอดส์ถูกพักการเรียนฆ่าตัวตาย ทำแท้งผิดกฎหมาย ทอดทิ้งเด็ก เป็นต้น

ลักษณะพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมของวัยรุ่น

การมีเพศสัมพันธ์ในช่วงวัยรุ่นเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเพราะยังไม่พร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นแต่ในปัจจุบันการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นที่อายุน้อยและอยู่ในวัยเรียนมีมากขึ้นโดยที่การมีเพศสัมพันธ์

ครั้งแรกวัยรุ่นหญิงมักมีเพศสัมพันธ์โดยไม่คิดคิดมากก่อนคือเกิดจากอารมณ์ความรู้สึกชอบและความสัมพันธ์ที่
คำนึงถึงเรื่องเงินเป็นหลักคุณอนอาจเป็นคนที่อยู่ในโรงเรียนเดียวกันหรือต่างโรงเรียนในขณะที่การมี
เพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นชายมักมีการวางแผนที่จะมีเพศสัมพันธ์ไว้ล่วงหน้าวัยรุ่นชายมักทำให้วัยรุ่นหญิงเชื่อและ
ไว้วางใจที่จะมีเพศสัมพันธ์ด้วยส่วนวัยรุ่นหญิงแม้ว่าจะไม่ต้องการมีเพศสัมพันธ์แต่ก็เชื่อและไว้วางใจในการมี
เพศสัมพันธ์กับเพศชายความสัมพันธ์ในครั้งต่อ ๆ มาส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นด้วยความสมัครใจหรือเกิดขึ้นเพราะ
กลัวคู่รักจะทิ้งไปวัยรุ่นชายมักจะมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกับคู่รักที่มีอายุมากกว่าความกลัวโรคเอดส์เป็นปัจจัย
หนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นชายหันมามีเพศสัมพันธ์กับคู่รักมากกว่าหญิงขายบริการการกำหนดลักษณะพฤติกรรมใดว่า
เป็นพฤติกรรมทางเพศ ไม่เหมาะสมของวัยรุ่นโดยทั่วไปถือเอาพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการมี
เพศสัมพันธ์ ซึ่งมีหลายลักษณะดังนี้ (ชนัญชิตา จุฑาสงษ์, 2555, น.25-32)

1. การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ตั้งแต่วัยรุ่นหรือในขณะที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะหรือในขณะที่ยังเป็น
นักศึกษาอยู่ เกิดจากค่านิยมทางเพศของวัยรุ่นที่เปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของสังคม
2. การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีการป้องกัน ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์หรือไม่ใช้วิธีการป้องกัน
โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
3. การเที่ยวสถานเริงรมย์ตามแหล่งบันเทิงต่าง ๆ ทำให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการมี
เพศสัมพันธ์ในเวลาต่อมา
4. การดื่มแอลกอฮอล์หรือยาเสพติดก่อนการมีเพศสัมพันธ์ เป็นพฤติกรรมที่ทำให้ขาดสติและอาจ
แสดงออกทางเพศที่ไม่เหมาะสม ขาดสติและก่อให้เกิดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้ตั้งใจเกิดขึ้น
5. การเปิดคู่มือลามกและสื่อลามกทางเพศ จากภาพ เสียง หรือพฤติกรรมการแสดงออก ทำให้เกิดการ
เลียนแบบ
6. การแสดงพฤติกรรมทางเพศโดยเสรี เป็นการกระทำในหมู่วัยรุ่น เช่น การจับมือ การถูกเนื้อตัว
เพื่อนต่างเพศ การโอบกอด การอยู่ตามลำพังกับคู่รักหรือเพื่อนต่างเพศในที่รโหฐาน การเปลี่ยนคู่นอนบ่อย ๆ
ซึ่งกำลังเป็นค่านิยมที่ผิดและเป็นปัญหาในปัจจุบัน

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า ลักษณะพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมของวัยรุ่นเกิดจากการ
เปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมตะวันตก ความเจริญก้าวหน้าทาง
เทคโนโลยี ทำให้การรับรู้ข้อมูลจากวัยรุ่นสะดวกรวดเร็ว แต่ในทางตรงกันข้ามความใกล้ชิดภายในครอบครัว
น้อยลงเมื่อข้อมูลที่ได้รับไม่มีใครให้คำแนะนำจึงทำให้เกิดพฤติกรรมการลอกเลียนแบบที่ไม่เหมาะสมทำให้ใน
ปัจจุบันวัยรุ่นมีค่านิยมทางเพศที่ผิดไป

แนวทางป้องกันพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมของวัยรุ่น

นักวิชาการได้มีการเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติ เป็นแนวทางหลักในการหา
แนวทางป้องกันพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมของวัยรุ่น ด้วยความเชื่อว่า การให้ความรู้จะทำให้บุคคลมี
ทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศและการที่บุคคลมีทัศนคติต่อการมีพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องแล้ว
บุคคลนั้นก็จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองที่ดี ที่ถูกต้องเหมาะสม ตามความคาดหวังของสังคม สอดคล้อง
กับคำกล่าวของ ทิชา ณ นคร (2550, น.40) ที่ว่าเรื่องเพศของเยาวชนกำลังเผชิญปัญหา ไม่ใช่ปัญหา หากว่า

สถาบันครอบครัวให้การกลม่อเมลา ชี้นำด้วยความรัก ความปรารถนาดี และใช้วาทกรรมในการเรียนรู้เรื่องเพศของเยาวชนใหม่ นอกจากนี้ครูเป็นบุคคลที่สามที่ต้องทำหน้าที่สร้างความเข้าใจให้เด็ก ในเมื่อครูใช้เวลาอยู่กับเยาวชนมากก็ต้องช่วยคิดช่องทางให้เยาวชนพูดคุยเรียนรู้โดยเปิดเผยด้วยวิธีที่ถูกต้อง แนวทางป้องกันพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมของวัยรุ่นสรุปได้ดังนี้ (ชนัญชิตา จุฑาสงษ์, 2555, น.47-48)

1. การจัดการความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก โรงเรียนควรมีกิจกรรมเสริมสร้างที่ดีโดยเฉพาะการสร้างความรู้สึกรู้สึกเห็นอกเห็นใจ การเข้าใจ ความสามัคคี ฝึกให้เด็กรู้จักการแก้ปัญหา และการควบคุมอารมณ์ตนเอง
2. การมีกิจกรรมนอกหลักสูตรของโรงเรียนและสถาบันการศึกษา สามารถปลูกฝังค่านิยมทางเพศที่เหมาะสม หรือส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพื่อเด็กและเยาวชนจะได้ไม่หมกมุ่นเกี่ยวกับเรื่องทางเพศ อาจจะมีการเข้ากลุ่มกิจกรรมกีฬาหรืองานอดิเรกเพื่อส่งเสริมให้เห็นคุณค่าในตนเอง
3. การส่งเสริมฝึกความสามารถในด้านสังคม อารมณ์ พฤติกรรม การคิดวิเคราะห์ คุณธรรม การพึ่งพาตนเอง
4. ควรได้รับการบอกเล่า ตักเตือน จูงใจจากครอบครัวและชุมชนถึงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคมตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม
5. การให้เยาวชนได้รับโอกาสและการยอมรับจากบุคคลและชุมชนแวดล้อมให้ได้เรียนรู้การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในความงดงามหรือเลวร้ายของการกระทำที่ไม่เหมาะสม

พฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมของวัยรุ่นเป็นผลมาจากแรงผลักดันทางเพศที่ถูกกระตุ้นจากฮอร์โมนจึงทำให้วัยรุ่นแสดงความใกล้ชิดกับเพื่อนต่างเพศซึ่งได้แก่การเกี่ยวพาราสีการนัดหมายการไปมาหาสู่เป็นประจำกับเพื่อนต่างเพศการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรวัยรุ่นหญิงคิดว่าเป็นความรักที่แท้จริงควรแก่การให้และการเสียสละส่วนวัยรุ่นชายคิดว่าเป็นการแสวงหาสิ่งกระตุ้นทางเพศและความสุขสุดยอทางเพศจึงต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์เมื่อมีโอกาสการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นเป็นผลมาจากอารมณ์ที่ถูกกดดันจากอิทธิพลของสภาพร่างกายและค่านิยมมากกว่าเรื่องคุณธรรมจริยธรรมดังนั้นการป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นจะต้องสร้างความตระหนักให้แก่วัยรุ่นเห็นว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมทางเพศที่เหมาะสม

4. พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัวเป็นที่ยอมรับในระดับสากลว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้ในทุกสังคมและวัฒนธรรม ทั้งยังถือเป็นรูปแบบของการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งเป็นปัญหาส่วนใหญ่ สังคมไทยยอมรับความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องระหว่างคนในครอบครัว เว้นแต่กรณีที่มีความรุนแรง เช่น การสูญเสียชีวิต บาดเจ็บสาหัส หรือถูกบีบบังคับจนทนไม่ได้ จำเป็นต้องพึงกฎหมาย นักวิชาการยอมรับว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมิใช่เป็นปัญหาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นปัญหาของทุกสังคมต้องรับผิดชอบและควรได้รับการแก้ไขร่วมกัน

ลักษณะความรุนแรงในครอบครัว

จรรยาพร สุภาพ (2548, น. 8-9) ได้สรุปลักษณะความรุนแรงในครอบครัวตามที่องค์การอนามัยโลก ได้กล่าวว่ามี 4 ลักษณะ ดังนี้

1. ความรุนแรงทางร่างกาย (Physical Violence) คือการที่บุคคลใช้กำลังตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงการใช้กำลังรุนแรงกระทำต่อบุคคลอื่น เช่น ผลัก ทบตี ต่อย ตะกระแทบ จนถึงขั้นใช้อาวุธหรือของมีคม มีผลให้บาดเจ็บสาหัส พิการ และเสียชีวิต

2. ความรุนแรงทางจิตใจ (Psychological Violence) เป็นการที่บุคคลกระทำรุนแรงต่อบุคคลอื่น โดยการใช้อวาจา และ/หรือท่าทีและการกระทำ เช่น พุดจาตู่ถูกเหยียดหยาม การพุดประชดประชัน ต่ำว่าด้วยคำหยาบคาย ประจาน เป็นต้น ทำให้ผู้ได้รับอับอาย เครียด

3. ความรุนแรงทางเพศ (Sexual Violence) การที่บุคคลกระทำรุนแรงต่อบุคคลอื่นโดยการใช้อำนาจ หรือบังคับให้ร่วมเพศ หรือสวนลาม อนาจาร ช่มชู้

4. การละเมิดสิทธิ หรือการทอดทิ้ง (Deprivation or Neglected) เป็นการที่บุคคลกระทำรุนแรงต่อบุคคลอื่น โดยการละเมิดสิทธิ หรือการทอดทิ้ง เช่น สามีละเมิดสิทธิภรรยาโดย การบังคับ กักขัง หน่วงเหนี่ยว ไม่เลี้ยงดู ตามฐานะ หรือพ่อแม่ทอดทิ้งลูก ลูกทอดทิ้งพ่อแม่ เป็นต้น

ลักษณะความรุนแรงในครอบครัวที่องค์การอนามัยโลกสรุปมา มีความเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในทุกสังคมทั่วโลก ซึ่งมีความสอดคล้องกับลักษณะความรุนแรงของสังคมไทยที่คณะอนุกรรมการด้านครอบครัว สำนักนายกรัฐมนตรีได้จำแนกไว้ตามที่ บุญเสริม หุดะแพทย์ (2547, น.117) สรุปไว้ได้แก่ การทำร้ายคู่สมรสโดยสามี เป็นฝ่ายทำร้าย การทำร้ายเด็กจากความขัดแย้งของพ่อแม่ การทำร้ายผู้สูงอายุเพราะกลายเป็นภาระของลูกหลาน การช่มชู้คู่สมรส จนเกิดการทำร้ายร่างกายระหว่างสามีและภรรยา และการมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว พ่อเลี้ยงกับลูกเลี้ยงเหล่านี้เป็นต้น ขณะที่มีมณฑล ธนะธีระพงศ์ (2555, น.16-17) ที่ได้สรุปว่า ความรุนแรงเกิดจากการที่คนคนหนึ่งเติบโตขึ้นมาในครอบครัวที่ชอบแสดงพฤติกรรมที่รุนแรงต่อกันทั้งทางร่างกายและวาจาและทัศนคติที่มีต่อเพศตรงข้ามในทางลบก็เป็นความรุนแรงที่ซ่อนเร้นทำให้เกิดการดูดซับเอาพฤติกรรมการกระทำการใช้อวาจาและความคิดที่นำไปสู่การเบียดเบียนและการเอาเปรียบทางเพศและทัศนคติ ค่านิยมและความเชื่อที่ถูกถ่ายทอดที่ให้ความสำคัญกับผู้ชายมากกว่าผู้หญิงผู้ชายเป็นผู้นำเป็นผู้สร้างกฎระเบียบควบคุมข้อบังคับทางสังคมผู้ชายเป็นผู้สร้างผลผลิตทางเศรษฐกิจผู้ชายจึงมีอำนาจต่อรองมีสิทธิมากกว่าผู้หญิงและได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของเป็นผู้ครอบครองผู้หญิงเป็นต้น

ภาพที่ 1 ลักษณะของความรุนแรงในครอบครัว
ที่มา: ความรุนแรง-ควาครอบครัว-สังคม, 2556, ออนไลน์

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัวสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกระดับของสังคม และมาจากหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยด้านบุคคล ครอบครัว สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ ปัจจัยทั้งหมดล้วนเป็นปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่นำไปสู่การกระทำรุนแรงในครอบครัวทั้งสิ้น โดยพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (อังคณา ช่วยค้าชู, 2556, ออนไลน์)

1. ปัจจัยด้านค่านิยม เจตคติ ที่สังคมยังมีค่านิยมและเจตคติที่ไม่เหมาะสม เกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงกับชาย เช่น แนวคิดที่ว่าภรรยาเป็นสมบัติของสามี ลูกเป็นสมบัติของพ่อแม่ ผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิง ผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ เจตคติของสังคมในเรื่องบทบาทหญิงชาย ให้ความสำคัญและคาดหวังเพศชายในฐานะผู้นำ ผู้ตัดสินใจ ผู้สืบทอดเชื้อสายทางครอบครัว เป็นต้น
2. ปัจจัยด้านครอบครัว ความไม่พร้อมที่จะมีครอบครัวตั้งแต่ร่างกาย จิตใจ อายุ สุขภาพอนามัย และฐานะทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวได้ รวมทั้งพฤติกรรมของคู่สมรสได้ก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว เช่น การนอกใจคู่สมรส การดื่มสุรา การติดการพนัน การไม่ช่วยแบ่งเบาภาระในครอบครัว เหล่านี้เป็นต้น
3. ปัจจัยด้านสภาวะเศรษฐกิจ จากปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ การเลิกจ้างงาน ธุรกิจล้มละลาย ค่าครองชีพสูง ทำให้เกิดความเครียด เป็นสาเหตุที่ช่วยทำให้เกิดความรุนแรงทุกรูปแบบทั้งในครอบครัวและสังคม ลักษณะนิสัยการใช้ถ้อยคำ บริโภคนิยม วัตถุนิยม ทำให้มีการกู่หนั และก่อให้เกิดความเครียด
4. สื่อและภาพลามกอนาจารต่าง ๆ ที่เผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ หนังสือ ภาพยนตร์ รูปภาพ สื่อทางอินเทอร์เน็ต รวมทั้งการเสพของมีนเมา และการเที่ยวในสถานเริงรมย์ต่าง ๆ มีส่วนช่วยให้เกิดความรู้สึกลามกทางเพศ อาจชักจูงไปในทางที่ไม่เหมาะสมหรือก่อให้เกิดความรุนแรงได้
5. ปัจจัยด้านการศึกษา พบว่าระบบการศึกษายังไม่ให้ความสำคัญในการบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่องจริยธรรมทางเพศ การเป็นพ่อแม่ที่ดี สิทธิสตรี สิทธิเด็กและสิทธิมนุษยชน การให้ความรู้เรื่อง

เพศศึกษาอย่างไม่เป็นที่ยอมรับอย่างจริงจัง เนื่องจากเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ปกปิดมีผลทำให้วัยรุ่นเกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากรลอง เมื่อมีอารมณ์ทางเพศเกิดขึ้น

ความรุนแรงในครอบครัวสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกระดับของสังคม และเกิดจากหลายสาเหตุรวมกัน ทั้งสาเหตุด้านตัวบุคคล สาเหตุด้านครอบครัว สาเหตุด้านสังคมและสาเหตุจากความสัมพันธ์เชิงอำนาจ นอกจากนี้ ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ ที่มีต่อการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว

ผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัวที่พบคือ ผลเสียต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ การบาดเจ็บทางร่างกายเป็นผลกระทบต่อสุขภาพทางกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน ส่วนทางด้านจิตใจนั้นผู้ที่ถูกกระทำโดยญาติพี่น้องซึ่งเป็นบุคคลที่ตนรักและไว้วางใจที่สุดย่อมเกิดความบอบช้ำทางใจอย่างรุนแรง ทำให้เกิดปัญหาทางจิตและมีผลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพในระยะยาว เด็กที่ถูกข่มเหงทารุณโดยบิดามารดาหรือญาติพี่น้องจะมีพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาช้า มีปัญหาทางกายและทางจิต มีบุคลิกภาพก้าวร้าว และมีแนวโน้มที่จะเป็นยุวอาชญากร สตรีที่ถูกทารุณ โดยสามี เช่น ถูกทุบตี ถูกทอดทิ้งเพราะสามีไปมีหญิงอื่น ถูกตำหนิด้วยคำหยาบคาย เป็นต้น มักจะมีภาวะซึมเศร้า และฆ่าตัวตายสูง นอกจากนั้นสตรีเหล่านี้้อาจหันมาใช้ความรุนแรง เช่น ทุบตีบุตรและอาจถึงกับมีการฆ่าบุตรและสามีดังปรากฏเป็นข่าว

จากการศึกษาของอังคณา ช่วยคำชู (2556, ออนไลน์) เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวสาเหตุผลกระทบและแนวทางการช่วยเหลือพบว่าเมื่อมีความรุนแรงในครอบครัวหรือการทำร้ายกันภายในครอบครัวเกิดขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อความบาดเจ็บทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งสามารถส่งผลให้ครอบครัวที่มีปัญหาความรุนแรงไม่สามารถทำหน้าที่ครอบครัวที่ดีได้เพราะความสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวได้ถูกทำลายลงสามีภรรยา หรือ พ่อ แม่ ไม่สามารถทำหน้าที่ของตนได้ดีครอบครัวไม่สงบสุข ห่างเหิน ขาดความรักความสามัคคีและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุข ในที่สุดก็เกิดการหย่าร้างกันครอบครัวแตกแยก ส่งผลกระทบต่อลูกและอาจเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมที่รุนแรงจากพ่อแม่ได้ ซึ่งผลกระทบจากปัญหาความรุนแรงในครอบครัวและนอกจากจะกระทบต่อร่างกายและจิตใจ ยังเกิดผลกระทบต่อสังคมอีกด้วย เนื่องจากผลกระทบของการกระทำรุนแรงในครอบครัวหรือการทำร้ายกันภายในครอบครัวนั้นไม่แตกต่างจากผลกระทบของอาชญากรรมทั่วไป และไม่ได้เกิดกับตัวบุคคลหรือครอบครัวเท่านั้น ยังเกิดผลกระทบต่อสังคมอีกด้วย เพราะการใช้ความรุนแรงในครอบครัวส่งผลต่อความสุขของคน ทั้งยังเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างเรื้อรัง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมต้องเข้าใจปัญหาอย่างชัดเจน ตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาที่เกิดขึ้น และดูแลป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาเกิดขึ้นตามมาอีกในอนาคต

ภาพที่ 2 ผลกระทบจากของความรุนแรงในครอบครัว
ที่มา: ความรุนแรง-ความครัว-สังคม, 2556, ออนไลน์

แนวทางป้องกันความรุนแรงในครอบครัว

วิธีการป้องกันปัญหาด้วยการพัฒนาความคิดความเข้าใจของคนในสังคมให้รู้เท่าทันต่อปัญหาและการพัฒนาความชำนาญให้สามารถเผชิญกับปัญหาได้โดยคำนึงถึงระยะของการป้องกันปัญหาและมีประเด็นที่สามารถดำเนินสร้างความตระหนักให้กับครอบครัว และสังคมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวผ่านช่องทางการสื่อสารของชุมชนทั้งที่เป็นสื่อบุคคลและสื่ออื่น ๆ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ในปัญหาและใช้ข้อมูลในการตัดสินใจร่วมกันป้องกันและยุติความรุนแรงแนวทางดังกล่าวมีดังนี้ (ยงยุทธ แสนประสิทธิ์, 2553, น.34-37)

1. สร้างความตระหนักให้กับครอบครัว ชุมชนและสังคมด้วยกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวผ่านช่องทางการสื่อสารในสังคมทุกชนิดเพื่อให้ประชาชนรับรู้ในปัญหาและใช้ข้อมูลในการตัดสินใจร่วมกันป้องกันและยุติความรุนแรง

2. การพัฒนาความรู้สึกและความคิดเห็นการพัฒนาในด้านนี้สามารถดำเนินการโดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่เหมาะสมเพื่อสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้กับบุคคลเช่นกิจกรรมที่สร้างความหวังที่ดีกับชีวิตหรือการส่งเสริมให้มองโลกในแง่ดี

3. การพัฒนาทักษะด้านพฤติกรรมโดยการเพิ่มความสามารถและความชำนาญในการเรียนรู้สิ่งใหม่และการปฏิบัติตนในสังคมหรือในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยกิจกรรมที่ฝึกการคิดวิเคราะห์ปัญหาและวิธีการหลีกเลี่ยงกับปัญหาที่บุคคลนั้นเผชิญเช่นการควบคุมอารมณ์ หรือวิธีการสื่อสารที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งตนเองหรือวิธีการสื่อสารที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

แนวทางในการป้องกันและแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวควรเริ่มจากการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูลูกผู้ชายและลูกผู้หญิงให้ได้รับความเสมอภาค ปรับเปลี่ยนทัศนคติ

โดยไม่ให้มองว่าปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัวรวมทั้งสร้างความตระหนักว่าประเด็นความรุนแรงในครอบครัวเป็นประเด็นสาธารณะ ทุกภาคส่วนในสังคมควรมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมทั้งให้สื่อมวลชนช่วยรณรงค์และชักชวนให้คนในสังคมตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

บทสรุป

การดำเนินชีวิตในยุคโลกาภิวัตน์ ยุคที่ข้อมูลข่าวสารและโลกรั้วพร้อมแดนสามารถเชื่อมโยงกันอย่างน่าสนใจซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขัน ภาวะที่เร่งรีบ และการเผชิญเผชิญกับสิ่งใหม่ ๆ และวิทยาการต่าง ๆ ทั้งนี้ทั้งสิ่งที่ดีขึ้น และบางส่วนของผลให้สังคมขาดสันติสุข เนื่องจากก่อให้เกิดปัญหาจากพฤติกรรมของบุคคลในสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นปัญหาพฤติกรรม การติดยาเสพติดของวัยรุ่น พฤติกรรม การติดเกมของเด็ก พฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมของวัยรุ่น พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เป็นต้น จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ครอบครัวและสถาบันทางสังคม ควรเห็นความสำคัญของการพัฒนาคนในสังคมโดยเฉพาะวัยเด็กและวัยรุ่นให้มีภูมิคุ้มกันในตนเอง สร้างทักษะชีวิตในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีความพร้อมกล้าเผชิญกับปัญหาสังคมอย่างเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันเหล่านี้ จะเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างสังคมให้น่าอยู่ต่อไป

บรรณานุกรม

- ความรุนแรง-ความครัว-สังคม. (2556). สืบค้น 22 กันยายน 2556. จาก http://flookku2013.blogspot.com/2013/01/blog-post_28.html
- ความรุนแรงในครอบครัวกับการป้องกันปัญหาในระดับชุมชน. (2553, มกราคม-มิถุนายน). *วารสารวิชาการ ศิลปะศาสตร์ประยุกต์*, 3(1), 34-37.
- จรรยาพร สุภาพ. (2548). *การพัฒนา รูปแบบการป้องกันจากองค์ความรู้ความรุนแรงทางเพศและทางร่างกาย ต่อเด็กและสตรี* (รายงานวิจัย) ภาควิชาอนามัยครอบครัวคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์. (2546). *สังคมวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนัญชิตา จุฑาสงษ์. (2555). *รูปแบบการป้องกันพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสมของวัยรุ่นในสถานศึกษา* *อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาญวิทย์ พรนพดล. (2547, 4 กุมภาพันธ์). *เด็กติดเกม. เดลินิวส์*, น. 4.
- ทิวา ณ นคร. (2550). *มุมมองใหม่ในเรื่องเพศกับเยาวชน*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2537). *สังคมไทย [The Thai society]*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ธงชัย อุ่นเอตลาภ. (2546). *ตำราการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด* (พิมพ์ครั้งที่ 2) . กรุงเทพฯ : สำนักกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- นิภา มนตรีพงษ์. (2545). *พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนกุลสวรรค์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บุญเสริม หุตะแพทย์. (2547). *ประมวลสาระชุดวิชาจิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา* หน่วยที่ 9 หน้า 117–119. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์.
- ปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่น*. (2556). สืบค้น 22 กันยายน 2556, จาก http://www.psyclin.co.th/new_page_57.htm.
- พรรณพิมล หล่อตระกูล. (2554). *ปัญหาวัยรุ่นกับยาเสพติด*. สืบค้น 22 กันยายน 2556, จาก <http://www.Ramamental.com/pan/addict.htm>
- พัชรินทร์ ดวงแก้ว. (2549). *พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการรับรู้ภาวะเสี่ยงของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคจังหวัดเชียงราย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พฤติกรรมวัยรุ่นที่ก่อให้เกิดปัญหา*. (2556). สืบค้น 22 กันยายน 2556, จาก <http://pe-knowledgeTeen-problem.blogspot.com/>
- ยงยุทธ แสนประสิทธิ์. (2553). *รูปแบบการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยกระบวนการการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี (ปริญญาโท)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ระบบจิตและพฤติกรรม*. (2556). สืบค้น, จาก <http://www.sso.go.th/sites/default>.
- สุพัตรา สุภาพ. (2546). *สังคมวิทยา* (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อังคณา ช่วยคำชุม. (2556). *ความรุนแรงในครอบครัว: สาเหตุ ผลกระทบ และแนวทางการช่วยเหลือ*. สืบค้น 23 กันยายน 2556, จาก <file:///C:/Users/Biw/Downloads/220-315-1-PB.pdf>
- อุดม เพชรสังหาร. (2550). *คอมพิวเตอร์สร้างสรรค์หรือทำลายสมองลูก*. สืบค้น 12 กันยายน 2555, จาก <http://www.thaipr.net/general/129401>
- Ferris, J. R. (2003). *Internet addiction disorder : causes symptom and consequences*. Retrieved December, 20,2009, from <http://www.Rider.edu/suler/psycuber/cybaddict.html>
- United Nations Office on Drugs and Crime. (2008). *Amphetamines and ecstasy*. Vienna: United Nations.